

Datum: 2021-08-23
Handläggare: Helena Ingvarsson
Direktr:
Diariennr: 2021.022 MN

Miljöskyddsnämnden

Ändring och uppdatering av taxor inom miljöskyddsnämndens ansvarsområden

Ärendebeskrivning

Ärendet omfattar uppdatering och ändring av kommunens taxor inom områdena alkohol, tobak, receptfria läkemedel, strålskydd (solarier och radon), livsmedel och hantering av animaliska biprodukter.

Alkoholområdet

I januari 2020 fick dåvarande miljöskyddskontoret i uppdrag av miljöskyddsnämnden att se över avgifterna för tillsyn av serveringstillstånd för alkohol. Den nuvarande taxan för tillsyn består av två avgifter, en fast på 2 500 kronor som är lika för alla verksamheter samt en rörlig avgift som utgår från verksamhetens totala omsättning av alkoholhaltiga drycker inklusive övrig försäljning (mat). Nämnden ansåg att avgiften i större utsträckning bör vara kopplad till försäljningen av alkohol.

Området tobak, folköl och receptfria läkemedel

I taxan för tobaksområdet ingår idag även tillsynen av receptfria läkemedel som får säljas i detaljhandeln och även försäljning av folköl. Taxan behöver ett tillägg med laghänvisningar för tillsynen av receptfria läkemedel.

Strålskyddsområdet

Inom strålskyddsområdet har en ny strålskyddslag trätt ikraft från och med 1 september 2018. Det finns därför behov att justera taxan så att hänvisning sker till aktuellt lagrum. Timtaxan behöver också höjas.

Livsmedelsområdet

Inom livsmedelsområdet kom det en ny lagstiftning den 1 april 2020. Där finns det en möjlighet att införa debitering av den årliga kontrollavgiften efter genomförd kontroll. Från och med 2024 blir det ett lagkrav att debitera efter genomförd kontroll. Fram till nu har de flesta kommunerna debiterat årsavgiften i förskott i början av året.

Området animaliska biprodukter

Taxan uppdaterades senast 2011. Timavgiften behöver ändras.

Många olika taxor

Inom miljöskyddsnämndens ansvarsområden finns idag uppdelade i sex separata taxor, miljöbalken plus de fem taxor som är aktuella för ändringar och uppdateringar i detta ärende. Flera bestämmelser är gemensamma för alla områden vilket talar för att det skulle vara fördelaktigt att samla alla taxor utom miljöbalken i ett och samma dokument.

Förvaltningens yttrande

Förvaltningen föreslår att taxorna för områdena alkohol, tobaksvaror inklusive receptfria läkemedel och folköl, strålskydd, livsmedel samt animaliska biprodukter slås samman till ett gemensamt dokument. Det skulle ge mer enhetlighet i utformningen av taxorna samt göra

det mer överskådligt. Förvaltningen ser också att det blir enklare att hålla taxorna uppdaterade då förre dokument behöver hanteras.

Ändringar alkoholområdet

Förvaltningen har under våren 2021 presenterat olika avgiftsmodeller för tillsynen av serveringstillstånd för alkohol. Den modell som miljöskyddsnämnden slutligen valde innebar att avgiften föreslås vara rörlig och kopplad till årsomsättningen av alkoholhaltiga drycker. Skillnaden mot nuvarande modell blir att den fasta avgiften på 2500 kronor per år utgår och att den rörliga avgiften baseras på verksamhetens årsomsättning av alkoholhaltiga drycker istället för verksamheternas sammanlagda årsomsättning av alkohol och mat. Taxan föreslås vara indelad i intervall utifrån årsomsättningen med en bestämd avgift för varje intervall. Förvaltningen bedömer att det är ett relevant upplägg då det går att koppla årsomsättningen av alkoholhaltiga drycker till behovet av tillsynstid.

Den lagstadgade tillsynen som förvaltningen utför tar i genomsnitt tre till elva timmar per verksamhet och år. De större verksamheterna måste besökas upp till fyra gånger per år och ett normalt besök tar i genomsnitt tre timmar inräknat förberedelser, genomförande och efterarbete när det inte finns stora brister i verksamheten.

Förvaltningens kostnad för tillsynen är idag cirka 1850 kronor per timme. Det är en högre timkostnad än för annan typ av tillsyn inom miljöskyddsnämndens ansvarsområden. Det beror främst på att tillsynen till stor del måste bedrivas på kvällar och helger.

Tabell 1: Förvaltningens uppskattning av koppling mellan årsomsättning, årligt behov av tillsynstid samt när tillsyn vanligen utförs (vilket påverkar totala kostnaden).

Årlig omsättning av alkoholhaltiga drycker	Uppskattat årligt behov av tillsynstid	Utförande
Upp till 150 000 kr	ca 3 tim	Dagtid
150 000 - 300 000 kr	ca 4 tim	I huvudsak dagtid
300 000 - 2 000 000 kr	ca 6 tim	Delvis kväll och helg
2 000 000 - 5 000 000 kr	ca 9 tim	Stor del kväll och helg
5 000 000 kr och uppåt	ca 11 tim	Övervägande del kväll och helg

Alkohollagen är en skyddslagstiftning vilket enligt Folkhälsomyndigheten innebär att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska bedömningar. Förvaltningen ser inte några motstridigheter i förslaget till nya avgifter för tillsynen av serveringstillstånd då den följer kommunallagens självkostnadsprincip.

Området tobak, folköl och receptfria läkemedel

Förvaltningen föreslår att det införs en hänvisning till lagen för handel av receptfria läkemedel i taxan, vilket saknas i nuvarande taxa. Förvaltningen föreslår att avgifterna kvarstår på nuvarande nivå.

Strålskyddsområdet

Förvaltningen föreslår att laghänvisningen ändras till nu gällande lagrum och att timavgiften höjs från 950 kronor till 1000 kronor. Beloppet motsvarar den avgift som tas ut inom

miljöbalkens område. Förvaltningen föreslår också att timavgiften i fortsättningen ska följa timavgiften för miljöbalkstaxan. Det gör att samma beräkningsunderlag för timavgiften kan användas på båda områdena vilket förenklar hanteringen.

Livsmedelsområdet

Förvaltningen föreslår att kommunen utnyttjar möjligheten att övergå till debitering av årsavgiften för planerad livsmedelskontroll till efter genomförd kontroll istället för som nu då den tas ut i förskott i början av året. Årsavgiften beräknas fortsättningsvis på samma sätt som idag genom att räkna fram kontrolltiden med hjälp av Livsmedelsverkets riskklassningsmodell. Fördelen med debitering efter genomförd kontroll är att kontrolltiden på ett enklare sätt skulle kunna anpassas under året. Idag då avgiften har tagits ut i förskott görs ingen ny riskklassning förrän året efter vilket innebär att verksamheter som har få eller inga brister inte kan dra nytta av detta förrän nästkommande år. På motsvarande sätt ökas inte kontrolltiden för verksamheter som har så många brister att kontrolltiden inte räcker till. Livsmedelsverkets riskklassningsmodell innebär att verksamheter med få eller inga brister kan klassas med lägre risk och därmed få färre kontrolltimmar. Förvaltningen bedömer att det är lämpligt att införa ändringen från och med 1 januari 2022. För att förbereda livsmedelsverksamheterna på förändringen kommer information att gå ut under hösten 2021 till alla berörda.

Området animaliska biprodukter

Förvaltningen föreslår att timavgifterna höjs till samma nivå som livsmedelstaxan. Det finns bestämmelser hur taxan ska beräknas in om detta område. Bestämmelserna är lika som för livsmedelsområdet varför det skulle vara lämpligt att använda samma beräkningsunderlag. Förvaltningen föreslår att timavgiften för offentlig (planerad) kontroll höjs från 940 kronor till 1360 kronor och att timavgiften för extra offentlig kontroll (uppföljande kontroll vid brister i planerad kontroll) höjs från 830 kronor till 1160 kronor.

Ekonomisk bedömning

Alkoholområdet

Den nya avgiften som utgår från omsättning av alkoholhaltiga drycker istället för verksamheten totala omsättning innebär att verksamheter som exempelvis äldreboenden, restaurangskolor och de som bedriver huvudsakligen lunchservering med liten omsättning av alkoholhaltiga drycker får en lägre avgift vilket kan motiveras av att tillsynen främst sker dagtid och endast sällan på helg. Den nya taxan innebär att de med högst omsättning får en ökad avgift med 1 500 kronor per år. Förvaltningen gör bedömningen att den är motiverad då det är verksamheter med stort tillsynsbehov, främst nattklubbar, sportbarer och liknande där tillsynen i princip uteslutande sker på kvällar och helger. Förändringen av avgifterna innebär att de totala intäkterna för tillsynen minskar med ca 10 procent på årsbasis.

Området tobak, folköl och receptfria läkemedel

Ingen ekonomisk påverkan för någon part då avgifterna inte ändras.

Strålskyddsområdet

Höjningen av timavgiften är relativt liten (50 kronor) och kontrolltiden per verksamhet är i snitt cirka tre till fem timmar vilket innebär en förändring med 150 – 500 kronor.

Livsmedelsområdet

Förändringarna innebär inte några ekonomiska konsekvenser då intäkterna från kontrollerna totalt kommer att vara detsamma. För de verksamheter som idag har kontroll vartannat eller

var tredje år men ändå betalar en årlig avgift motsvarande en till två timmar kommer ändringen innebära att de bara betalar avgift de år de får kontroll. Eftersom dessa verksamheter är relativt jämnt fördelade över åren bör det bli endast mindre skillnader i totala intäkter mellan åren.

Området animaliska biprodukter

Höjningen av timavgifterna från 940 kronor till 1360 kronor respektive 830 kronor till 1160 kronor innebär en betydande förändring för de verksamheter som får kontroll. Förvaltningen har dock under de senaste åren bedrivit ytterst lite tillsyn inom detta område då andra områden har varit högre prioriterade. Förvaltningen bedömer därför att höjningen kan genomföras.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut i miljöskyddsnämnden

Miljöskyddsnämnden bifaller förvaltningens samtliga förslag på ändringar och uppdateringar av taxor inom alkohollagen, tobakslagen, lagen om handel med receptfria läkemedel enligt, strålskyddslagen, livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter enligt bilagt förslag till taxa. Ny taxa föreslås börja gälla 2022-01-01.

Miljöskyddsnämndens förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige godkänner och fastställer miljöskyddsnämndens förslag på ändringar och uppdateringar av taxor inom alkohollagen, tobakslagen, lagen om handel med receptfria läkemedel enligt, strålskyddslagen, livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter enligt bilagt förslag till taxa.

Den nya taxan börjar gälla 2022-01-01.

Beslutet ska skickas till

KF

Marie Berghult
Myndighetschef

Helena Ingvarsson
Enhetschef hälsoskyddsenheten

Bilaga: Förslag till taxa för handläggning och tillsyn inom områdena alkohol, tobak, e-cigarett, receptfria läkemedel, strålskydd, livsmedel och animaliska biprodukter